

Rekommendation om pneumokockvaccination till personer med ökad risk för allvarlig sjukdom

Vaccination mot pneumokocker rekommenderas av Folkhälsomyndigheten till vuxna och barn över två år, om de har sjukdomar och tillstånd som ger en ökad risk för allvarlig pneumokocksjukdom. Dessutom rekommenderas vaccination till alla personer som är 65 år och äldre. Pneumokockvaccination är gratis i Västerbotten för personer 65 år och äldre och till riskgrupper enligt Folkhälsomyndighetens definition.

Det finns två olika typer av pneumokockvaccin som rekommenderas

1. Pneumovax® är ett 23-valent polysackaridvaccin (PPV23), som skyddar mot 23 pneumokocktyper. Polysackaridvaccin har visat ge skydd mot invasiv sjukdom och lunginflammation. Skyddseffekten kan vara sämre hos några riskgrupper, t ex personer med immunbrist.
2. Apexxnar® (PCV20) är ett konjugerat polysackaridvaccin och innehåller antigen mot 20 serotyper till skillnad från tidigare rekommenderade Prevenar13® (PCV13) som innehåller antigen mot 13 serotyper. PCV13 ger också ett visst skydd mot öron-, bihåle- och lunginflammation vilket man kan anta även gäller för PCV20. Konjugerade polysackaridvaccin ger ett mer robust skydd över tid än vad som uppnås med PPV23 med bättre kvalitet på immunsvaret än polysackaridvaccin framför allt hos personer med nedsatt immunförsvar.

Grupper som rekommenderas vaccin mot pneumokocker:

Alla personer över 65 år samt till barn över två år och vuxna med vissa sjukdomar/tillstånd som medför ökad risk för pneumokocksjukdom:

- kronisk hjärtsjukdom
- kronisk lungsjukdom, nedsatt lungfunktion
- andra tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrade hostkraft med sekretstagnation, t.ex. vissa kroniska neurologiska sjukdomar eller extrem fetma med BMI>40
- kronisk leversjukdom
- kronisk njursvikt
- diabetes mellitus,
- personer med alkohol- eller narkotikaberoende
- rökare
- svetsare utsatta för toxisk rök.

Rekommendation till vuxna och barn över två år med ökad risk
Vaccination med (PPV23) Pneumovax®.

Barn som tidigare fått konjugatvaccin inom det allmänna vaccinationsprogrammet ges PPV23 minst två månader efter den sista givna PCV-dosen.

Revaccination med PPV23

Personer i riskgrupp inklusive de som är 65 år och äldre, som tidigare vaccinerats med PPV23, rekommenderas revaccination när det gått mer än 5 år sedan föregående vaccination.

Personer 18 år och äldre som tillhör riskgrupper med mycket hög risk för pneumokockinfektion

För barn 2–17 år som hör till grupper med mycket hög risk gäller vaccinationsschema med PCV13 och PPV23 då PCV20 ännu inte är godkänt för barn.

Barn som tidigare fått konjugatvaccin inom det allmänna vaccinationsprogrammet ges PPV23 minst två månader efter den sista givna PCV-dosen.

Grupper med mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom;

- Aspleni eller hypospleni
 - Splenektomerade personer, tillstånd som medför bristande mjältfunktion (inkluderande hemoglobinopati) och planerad splenektomi
- Likvorläckage eller barriärskada till följd av kirurgi eller trauma mot skallen
- Nedsatt immunförsvar
 - Personer som har genomgått stamcells-, benmärgs- eller organtransplantation. Personer med hematologisk cancer, sickelcellsanemi och lungcancer. Vissa andra personer med nedsatt immunförsvar pga. sjukdom eller behandling som efter en individuell bedömning anses ha en mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom.
- Cochleaimplantat
- Nefrotiskt syndrom
- Cystisk fibros

För Hematologisk stamcellstransplantation ta kontakt med Infektionskliniken för samråd

Rekommendation

Vaccinationsschema för personer 18 år och äldre med mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom

Vaccinationsstatus	Vaccinationsschema
Inte vaccinerad med pneumokockvaccin	En dos PCV20 (a)
Tidigare vaccinerad med PCV13 och/eller PPV23	En dos PCV20 tidigast 1 år efter den senaste dosen

a) För personer med aspleni, hypospleni eller likvorläckage rekommenderas en dos PCV20 följt av en dos PPV23 minst 2 månader efter PCV20-dosen

Revaccination rekommenderas rutinmässigt till personer med aspleni eller hypospleni, efter 5 år och kan efter individuell bedömning övervägas till övriga som har mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom

Vid frågor om vaccination av vuxna kontakta Infektionskliniken.

Vid frågor angående barn och ungdomar kontakta Barnhälsovårdsöverläkare

Länkar:

Folkhälsomyndighetens rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/vaccinationer/nationella-vaccinationsprogram/program-for-riskgrupper/>

Umeå 2022-10-13

Maria Marklund
Smittskyddsläkare
Smittskydds-enheten Region Västerbotten

Martin Angelin
Överläkare
Infektionskliniken, NUS